

Hoofdpijnenverslag van de internetconsultatie

Tijdelijke regeling subsidie bodemsanering ernstige historische verontreiniging bedrijfsterreinen

(Internetconsultatie van 9 juni tot en met 18 juli 2021)

Het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat bereidt een TIJDELIJKE subsidieregeling ter sanering van ernstige historische verontreinigde bedrijfsterreinen voor. Bij inwerkingtreding van de Aanvullingswet bodem Omgevingswet vervalt de huidige subsidiebasis voor saneringen grotendeels. Deze (concept)regeling gaat gelden voor saneringen die niet onder het overgangsrecht van de Aanvullingswet bodem Omgevingswet vallen.

Doel van de tijdelijke regeling

De tijdelijke regeling is gebaseerd op de Kaderwet subsidies I en M, en is gericht op het stimuleren van sanering van ernstige historische verontreinigde bedrijfsterreinen. Het gaat hierbij met name om saneringen die niet onder het overgangsrecht van de Aanvullingswet bodem Omgevingswet vallen. Dit is het geval bij saneringen waarvoor geen beschikking 'ernst en spoed' is gegeven of waarvoor nog geen voornemen tot saneren of een saneringsplan bestaat. De subsidievoorwaarden zijn grotendeels identiek aan die in het Besluit financiële bepalingen bodemsanering (Bfbb). De tijdelijke regeling vervalt per 1 januari 2025.

De huidige subsidiebasis, bestaande uit de Wet bodembescherming, het Bfbb en de Regeling financiële bepalingen 2005 (Rfbb), vervalt bij inwerkingtreding van de Aanvullingswet bodem Omgevingswet. De tijdelijke regeling is zoveel als mogelijk gelijk aan die van het Bfbb en de Rfbb. Waar nodig is verbinding gemaakt tussen de stelsels van de Omgevingswet en van de Kaderwet subsidies I en M.

In de Tijdelijke regeling wordt ook, waar het de delegatie van de uitvoering aan de decentrale overheden betreft, aangesloten bij de Bedrijvenregeling. Voor de bedrijvenregeling waren dat er 41 (de provincies en 29 grote gemeenten). Voor de Tijdelijke regeling zijn dat alle gemeenten (355) die het bevoegd gezag zijn onder de Omgevingswet voor bodem. De uitwerking geschiedt in een separaat delegatiebesluit.

Verwachte effecten van de regeling

De verwachting is dat ernstige historische verontreinigde bedrijfsterreinen die zijn aangemeld voor 1-1-2008 en waarvoor nog geen begin is gemaakt met sanering, alsnog gesaneerd zullen worden. Hierdoor zal het totale aantal verontreinigde bedrijfsterreinen afnemen.

Het Bfbb en de Rfbb zijn zoveel als mogelijk beleidsneutraal omgezet in deze regeling. Het stelsel van de Omgevingswet c.q. de Aanvullingswet bodem Omgevingswet en van de Kaderwet subsidies I en M vergen wel aanpassingen van het huidige systeem. De Omgevingswet sluit aan

bij de ontwikkelingen van de fysieke leefomgeving en bij milieubelastende activiteiten en bevat geen saneringsplicht. De begrippen saneren en ernstige verontreiniging zijn aangepast. Tevens is aangesloten bij het Besluit activiteiten leefomgeving wat betreft de indieningsvereisten bij de subsidieaanvraag en de te overleggen documenten om aan te tonen dat daadwerkelijk gesaneerd is. Daarnaast is het uitgangspunt van high/lowtrust uit de Kaderwet subsidies I en M van toepassing. Dat betekent onder meer dat alleen nog voor subsidies van € 125.000 of meer een accountantsverklaring nodig is. De subsidieontvanger moet dan in ieder geval beschikken over evaluatieverslagen en facturen. Hiermee kan de ontvanger aantonen dat aan de subsidievoorwaarden is voldaan.

De internetconsultatie

Er kon worden gereageerd op deze regeling en de toelichting. Er zijn in totaal 7 reacties ingediend, deze zijn alle openbaar. Indieners zijn:

- **Overheden** (58 % van de reacties): ATR, Provincie Limburg, VNG, RUD Drenthe
- **Maatschappelijke organisaties** (42 % van de reacties): Stichting Bosatex, Stichting BSB Zuid, Stichting Bodembeheer Nederland.

1. Algemeen beeld van de reacties

Er worden opmerkingen geplaatst en vragen gesteld m.b.t. de inhoud van de gehele regeling. Deze opmerkingen worden artikelsgewijze weergegeven.

2. Hoofdpijnen van de inhoudelijke reacties

In onderstaand overzicht is een algemeen beeld geschetst, met enkele individuele reacties in hoofdpijnen ter inkleuring van het algemene beeld. De reacties geven uitsluitend de mening van de indieners weer. Voor de juiste context waarbinnen die reacties zijn geplaatst wordt verwezen naar de volledige reacties zoals die door partijen zijn ingediend.

Algemeen

- Gevraagd wordt of de tijdelijke subsidieregeling betrekking heeft op historische en tevens ernstige verontreiniging van bedrijfsterreinen, en op saneringen en subsidiabele kosten van grondwaterverontreinigingen.
- In de tijdelijke regeling is niet concreet aangegeven welke looptijd de regeling heeft.
- Het niet of beperkt financieel verantwoord van de saneringskosten in de arrangementen 1 en 2 kan ongewenst en / of frauduleus handelen door de subsidieontvanger in de hand werken.
- In de tijdelijke regeling is geen verwijzing opgenomen naar de Wet Bibob.

Art 1 Definities

- Definitie subsidiabele kosten: Gevraagd wordt of de subsidiabele kosten tevens worden bepaald door het gestelde in artikel 9, derde lid, van de tijdelijke subsidieregeling. Het lijkt wenselijk een verwijzing op te nemen naar artikel 9, derde lid.

- Definitie bedrijfsterrein: Gevraagd wordt of de tijdelijke subsidieregeling alleen betrekking heeft op nog in functie zijnde bedrijfsterreinen op het moment dat gebruik gemaakt wordt van de tijdelijke subsidieregeling.

Art 2 Ernstige verontreiniging

- Gevraagd wordt waarom de term "historische verontreiniging" niet is gedefinieerd, en in het bijzonder vanaf welk jaar er sprake is van een historische verontreiniging (van 1975 of 1987).
- In de toelichting op het artikel is per abuis is aangegeven dat een bodemverontreiniging met asbest niet voor subsidie in aanmerking komt.

Art 3 Saneren

- De toelichting is onvolledig en gaat alleen in op de twee standaardsaneringsaanpakken. In het artikel zelf wordt ook ingegaan op maatwerk en grondwatersaneringen.

Art 6 Subsidieplafond

- In de praktijk wordt de subsidie door de desbetreffende gemeente verleend c.q. vastgesteld onder voorbehoud van instemming door de minister. Deze werkwijze zal voor gemeenten nieuw zijn. Geadviseerd wordt om hier in het communicatietraject extra aandacht te besteden.

Art 8 Subsidievoorwaarden

- De vaststelling van de ouderdom geschiedt op basis van bijlage 1 (Ouderdomsprotocol). Er is niet vastgelegd wanneer de vaststelling van de ouderdom gedaan moet worden.
- Geadviseerd wordt om het Ouderdomsprotocol op te nemen als verplichte bijlage of toe te voegen aan artikel 9.

Art 10 Afwijzingsgronden

- Een van de afwijzingsgronden is ook als de subsidieaanvraag is ontvangen na afloop van de looptijd van de regeling. Geadviseerd wordt dit, indien mogelijk, toe te voegen.

Art 11 Inhoud beschikking subsidieverlening

- Verzoek om toe te voegen dat het indienen van de vordering bij het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat dient te hebben plaatsgevonden voor 1 juli 2032.

Art 12 Voorschotten

- Gevraagd wordt op basis van welke documenten wordt bepaald wat het voorschot maximaal bedraagt.
- Gevraagd wordt of de enige mogelijkheid is om een voorschot aan te vragen tijdens de subsidieaanvraag. In de huidige situatie kan men op ieder moment een verzoek om voorschot doen.

Art 18 Subsidievaststelling

- Gevraagd wordt of de datum van 1 januari 2030 daadwerkelijk het moment is waarop uiterlijk zowel de sanering moet zijn afgerond als de subsidie moet zijn vastgesteld. Er wordt ook opgemerkt dat dit samenvallen onwenselijk is.
- Gevraagd wordt te bevestigen dat de vaststelling plaatsvindt op basis van de werkelijk gemaakte saneringskosten tot dan toe en de contante waarde van de saneringskosten die nog gemaakt gaan worden na 1 januari 2030.
- Gevraagd wordt bij wie de rekening komt als er gefraudeerd blijkt te zijn, daar er pas bij toekenning een check plaatsvindt op realisatie.
- Partijen die collectieve saneringen uitvoeren zijn van mening dat de eindtermijnen niet voor deze saneringen zouden moeten gelden, waarbij het bij de ene partij gaat om alle beoogde saneringen en bij de andere partij om een beperkt aantal gevallen.

Art 21 Subsidievoorwaarden voor collectief saneren

- Gevraagd wordt of het klopt dat wanneer de aanmelding voor 1 januari 2008 niet via een coördinerend rechtspersoon heeft plaatsgevonden, er geen korting door die rechtspersoon mag worden verstrekt.
- Lid 1 sub c beschrijft dat een projectsubsidie alleen als korting kan worden toegekend via een coördinerend rechtspersoon indien de aanmelding voor 1 januari 2008 is gedaan via de coördinerend rechtspersoon. Deze voorwaarde betekent dat aanmeldingen gedaan via het bevoegd gezag niet via de coördinerend rechtspersoon kunnen worden afgehandeld. Dit lijkt onwenselijk omdat:
 - daarmee de aanvrager niet de mogelijkheid heeft de sanering uit te laten voeren via de coördinerend rechtspersoon c.q. de rechtspersoon zonder winstoogmerk;
 - het betreffende bevoegd gezag niet de mogelijkheid heeft de afhandeling van de aanvraag te laten doen door de coördinerend rechtspersoon c.q. rechtspersoon zonder winstoogmerk.

Art 26 Subsidie voor exploitatielasten

- Gevraagd wordt wie een exploitatiesubsidie kan aanvragen en voor welke werkzaamheden.
- De aanvraag tot het vaststellen van subsidie moet zijn ingediend voor 1 januari 2030. De exploitatielasten lopen daarmee door tot in 2030. Omdat de regeling vervalt op 1 januari 2025 lijkt de mogelijkheid voor het verlenen van een exploitatiesubsidie echter beperkt tot het boekjaar 2024. Het is wenselijk daarvoor een oplossing te vinden.